Suomen Kotiseutuliitto ja
Seurantaloasiain neuvottelukunta

LAUSUNTO

25.10.2021

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaostolle 27.10.2021

Asia: Seurantalojen korjausavustukset

Vuosittain jaettavan seurantalojen korjausavustuksen määrärahan palauttaminen leikkauksia edeltävälle tasolle

VALTIONAVUSTUS SEURANTALOJEN KORJAAMISEEN

Seurantalojen korjauksiin on myönnetty valtionavustuksia vuodesta 1978 alkaen. Suomen Kotiseutuliitto on huolehtinut avustusten jakamisesta opetus- ja kulttuuriministeriön toimeksiannosta vuodesta 2004 lähtien. Seurantalojen korjaamiseen liittyvää neuvontaa on annettu vuodesta 1985 lähtien.

Seurantalojen korjausavustusten jakamisen asiantuntijaelimenä toimii **Seurantaloasiain neuvottelukunta**. Neuvottelukunnassa ovat mukana mm. taloja omistavien yhteisöjen keskusjärjestöt, joita on yhteensä 12. Kotiseutuliitolla ja keskusjärjestöillä on pitkän linjan asiantuntemus seurantaloista ja niistä huolehtivista yhteisöistä.

MÄÄRÄRAHAN SUURUUS JA TARVE

Määräraha seurantalojen korjausavustuksiin on varattu vuosittain valtion talousarviossa veikkausvoittovaroista. Vuoteen 2019 asti suuruus oli 1 890 000 euroa. Tämän jälkeen määrärahaa on pienennetty. Määrärahaa on leikattu kahden viimeisen vuoden aikana. Leikkaukset ovat olleet yhteensä 192 000 €.

Seurantaloilla on korjausvelkaa, mutta valtionavun turvin taloja on voitu tähän asti korjata ja pitää käyttökunnossa. Mikäli korjauksia ei tehdä ajoissa, korjaukset tulevat jatkossa kalliimmiksi. Avustusta haetaan vuosittain kolminkertainen määrä suhteessa määrärahaan.

VAIKUTTAVUUS

Seurantalojen korjausavustuksen tarkoituksena on edistää seurantalojen rakennus- ja kulttuuriperintöä kunnioittavaa korjaustapaa. Välillisesti korjaaminen ja kunnossapito tukee taloja **paikallisen toiminnan keskuksina** koko Suomessa.

Seurantalojen korjaamisella on seurantaraportin mukaan merkittävä **työllistävä vaikutus**. Alkuun avustusta käytettiin voittopuolisesti materiaalikuluihin, ja taloja korjattiin enemmän talkoovoimin. Nykyisin vaativat korjaustyöt tilataan useimmiten paikallisilta yrittäjiltä, jotka vuorostaan maksavat veroja. Siten korjausavustusmäärärahasta palautuu valtiolle yrittäjien veroina suurempi osa kuin ennen.

Seurantaraportissa yhdistyskyselyyn vastanneista valtaosa (88 %) piti valtion määrärahasta jaettavan seurantalojen korjausavustuksen merkitystä ratkaisevan tärkeänä talon säilymisen kannalta.

Pienikin valtion määrärahasta myönnetty avustus vähintään kaksinkertaistaa korjaamiseen sijoitettavat resurssit. Korjaamiseen sijoitetaan aina myös omaa rahoitusta. Avustus lisäksi kannustaa ja motivoi paikallisia yhteisöjä vapaaehtoistyöhön.

Tarkemmin seurantaraportin tuloksiin voi tutustua verkkojulkaisusta.

https://issuu.com/kotiseutuliitto/docs/seurantalojen_korjausavustukset

Avustusta myönnetään korjaustoimenpiteisiin, jotka sekä säilyttävät talojen ominaispiirteitä, parantavat toiminnallisuutta, että vastaavat kestävän kehityksen toteutumiseen mm. **energiatehokkuuden** kautta.

SEURANTALOT

Seurantalot ovat monimuotoinen ryhmä eri aikakausien rakennusperintöä edustavia taloja, joita aatteelliset yhdistykset ovat rakentaneet kokoontumistiloikseen. Nykyisin seurantaloiksi luetaan myös kylätalot, joissa on kokoontumistilat. Rakennukset on talkoilla rakennettu ja yhteisön voimin ylläpidetty.

Noin puolet taloista sijaitsee paikkakunnilla, joilla ei ole muuta avoimeen kansalaistoimintaan sopivaa tilaa. Taloja käyttävät yhdistykset, yksityiset kansalaiset, kunnat sekä pienyrittäjät.

ESITYS

Esitämme, että vuosittain jaettavan seurantalojen korjausavustuksen määräraha palautetaan leikkauksia edeltävälle tasolle 1 889 000 €. Mikäli tavoite on mahdollista toteuttaa vasta lähivuosina, tärkein tavoite vuodelle 2022 on, että korjausavustusten määräraha on sama kuin vuonna 2021 eli 1 697 000 €.

Suomen Kotiseutuliiton ja Seurantaloasiain neuvottelukunnan puolesta

Sampo Suihko
hallituksen puheenjohtaja
Suomen Kotiseutuliitto

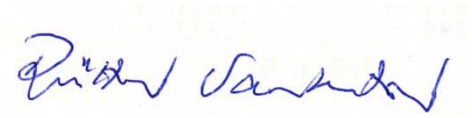

Riitta Vanhatalo
toiminnanjohtaja, Seurantaloasiain neuvottelukunnan asiantuntijajäsen
Suomen Kotiseutuliitto

riitta.vanhatalo@kotiseutuliitto.fi
+358-407337033